

**การจัดการความรู้กระบวนการผลิตและการบริหาร
จัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเขตธนบุรีโดยชุมชนมีส่วนร่วม**
**The knowledge management of production process and the
administration of community enterprise model in Dhonburi
District based on community participation**

วินัยธร วิชัยดิษฐ์¹

Winaithorn Wichaidit¹

¹สาขาวิชาสังคมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาประวัติ กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเขตธนบุรี 2) พัฒนาและหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการความรู้ และ 3) ประเมินความเหมาะสมของงานสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสานวิธีกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประธานและสมาชิกของศูนย์ฝึกอาชีพहतถกรรมของจิว เขตธนบุรี จังหวัดกรุงเทพมหานคร นักวิชาการ และผู้แทนชุมชน ซึ่งเป็นอาสาสมัคร จำนวน 24 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบวิเคราะห์เอกสาร แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประวัติและวิธีการดำเนินงานกิจกรรมการผลิตและการบริหารจัดการโดยชุมชนมีส่วนร่วมพบว่า ศูนย์ฝึกอาชีพहतถกรรมของจิวมีแนวทางการผลิตที่มีความแตกต่างจากคู่แข่งเน้นแนวทางวิถีความเป็นไทย โดยอยู่บนหลักการสำคัญสามประการคือ มุ่งเน้นคุณภาพ การบูรณาการและสร้างสรรค์ การสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วม 2) ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรม การจัดการความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญพบว่าภาพรวมนวัตกรรมการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้นมีระดับความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านองค์ประกอบสารสนเทศ และด้านเนื้อหาสาระมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และด้านรูปแบบของสารสนเทศ ทางกายภาพมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสมของงานสารสนเทศการจัดการความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้อง มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด และด้านทันสมัยในรูปแบบการนำเสนอความรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด

คำสำคัญ: การจัดการความรู้ กระบวนการผลิต การบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของชุมชนहतถกรรมของจิว

Abstract

This research aimed 1) to study background and operation of production process and management by community participation of community enterprise model in Dhonburi District 2) to develop and checking of knowledge management innovation and 3) to assessment of information for knowledge management in terms of media and video. The 24 samples selected by specific sampling method were chairman and members of the vocational training center of small craft at Dhonburi district, Bangkok, scholars, and the community representatives as the volunteers. Research instruments were document analysis forms and interview forms. Data were analyzed by using mean, standard deviation, percentage, and content analysis.

The results showed that 1) background and operation of production process and management by community participation found that vocational training center of small craft had production guidelines that was different from the competitors by focusing on Thai way of living based on 3 factors: quality, integration and creativity and Network. 2) after checking the innovation effectiveness from knowledge management by specialists found overview of innovation from knowledge management had high level of accuracy, possibility and usability. when considering on each aspect, it was found that the information and content had average score at the highest level, and forms of physical information had average lowest score at the highest level. 3) the assessment of information for knowledge management in terms of media and video was at the highest level. When considering on each aspect, it was found that the academic contents in terms of accuracy has average score at the highest level and in term of modernity of knowledge presentation had average lowest score at the highest level.

Keywords: Knowledge Management, Production Process, Management, Community Participation, Craft

บทนำ

แนวโน้มที่สำคัญในการเรียนรู้สำหรับอนาคตเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องซึ่งเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาและเป็นการเรียนรู้ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรในองค์กรการเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ด้วยการค้นหาจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นักพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต้องพัฒนา “คน” ในองค์กรก่อนสิ่งอื่นใดโดยพัฒนาให้เขามีความเชี่ยวชาญในตนเอง (Personal mastery) และการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Life long learning) เพื่อให้เกิดการพัฒนาตนเองทั้งภายในและภายนอก การเพิ่มศักยภาพภายนอกโดยการพัฒนาตนเองตลอดเวลาและเรียนรู้ตลอดชีวิตโดยผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงและแก้ปัญหาพร้อมกับคนอื่น ๆ ทำให้เกิดการเพิ่มคุณค่าในงานของตน องค์กรและประเทศชาติต่อไป ดังนั้นการจัดการความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวคนเปลี่ยนเป็นความรู้ที่เผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญ การดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนที่ทำให้ชุมชนเกิด “พลังการเรียนรู้” และระบบความรู้นี้เป็นความรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีคุณค่าควรจัดเก็บเพื่อการศึกษาเรียนรู้ต่อไป “ภูมิปัญญาชาวบ้าน” เป็นความรู้ความสามารถที่ได้รับการสั่งสมถ่ายทอดกันมา ตั้งแต่สมัยโบราณถึงในยุคปัจจุบัน ซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้านมีการจำแนกเป็น ประเภทต่าง ๆ ดังนี้ ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการทำมาหากินภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการรักษาโรค ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการกินอยู่ ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านศิลปกรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านภาษาและวรรณกรรม ภูมิปัญญาชาวบ้านด้านศาสนาขนบธรรมเนียมประเพณี และภูมิปัญญาชาวบ้านด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งภูมิปัญญาชาวบ้านที่จัดรวมกลุ่มเป็นวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มักจะเป็นความรู้แบบฝังลึก (Tacit Knowledge) การถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจึงเป็นการปฏิบัติให้ดูแล้วทำตาม เนื่องจากรุ่นลูกรุ่นหลานส่วนใหญ่เปลี่ยนไปทำอาชีพอื่นที่มีรายได้มากกว่า จึงทำให้ความรู้บางส่วนสูญหายไปตามกาลเวลา

ประเทศไทยมีการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร มีวิสาหกิจชุมชนที่ดำเนินการได้ในระดับดีเด่นที่ควรศึกษาและจัดเก็บความรู้เพื่อการเป็นต้นแบบให้วิสาหกิจชุมชนได้นำเป็นแบบอย่างมีอยู่เพียงจำนวนน้อยจากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้น พบว่า หัตถกรรมของจิวเป็นวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการยอมรับและได้รับรางวัลวิสาหกิจชุมชนในระดับดีเด่น ตั้งอยู่ในแขวงบุคคลโละเขตธนบุรี ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพหัตถกรรมของจิววัดบางน้ำชน ได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 และกลุ่มอาชีพหัตถกรรมของจิววัดบางน้ำชนได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP ระดับ 3 ดาว ในปี พ.ศ. 2553 ข้อมูลจากสำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (2556) กลุ่มอาชีพหัตถกรรมของจิวจัดจำหน่ายสินค้าที่ใช้ฝีมือในการผลิต โดยการยอส่วนให้คล้ายของจริงให้มากที่สุดซึ่งเป็นการเลียนแบบความเป็นอยู่ของชาวบ้านและเก็บภาพชีวิตลักษณะสินค้านี้มีความประณีตมีคุณภาพที่ละเอียดอ่อน มีฝีมือ รายละเอียดของงานเป็น Themes วิถีชีวิต

ของคน สื่อเป็นเรื่องราวออกมาให้เลือกซื้อ และบุคลากรในการผลิตสินค้า มีทักษะความเชี่ยวชาญ ชำนาญมีไอเดียการนำเสนอที่แปลกใหม่เพิ่มเติมอยู่เสมอ

ดังนั้น คณะผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักวิชาการด้านการศึกษาจึงสนใจศึกษาวิจัยเพื่อจัดการ ความรู้วิสาหกิจชุมชนต้นแบบในเขตพื้นที่ธนบุรีเพื่อจัดทำเอกสารเผยแพร่ในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็น ประโยชน์ต่อการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนการอนุรักษ์ความรู้ภูมิปัญญาด้านหัตถกรรมและเป็น การบูรณาการสู่การเรียนการสอนและพัฒนาชุมชนให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจ ให้แก่ชุมชนและพัฒนาให้เป็นอาชีพที่ส่งเสริมรายได้และเพิ่มมูลค่าสินค้าให้แก่เศรษฐกิจชุมชน รวมทั้งอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านี้ให้เป็นมรดกสืบทอดทางวัฒนธรรมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประวัติ กระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบ เขตธนบุรี
2. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการความรู้
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของงานสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบ สื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากประชากร คือ นักวิชาการและผู้แทนชุมชนที่เป็นอาสาสมัครซึ่ง ปฏิบัติงานในศูนย์หัตถกรรมของจังหวัด โดยกลุ่มตัวอย่างได้คัดเลือกจากอาสาสมัครที่ปฏิบัติงานใน ศูนย์หัตถกรรมของจังหวัดมากกว่า 10 ปี ซึ่งยินดีและเต็มใจในการเผยแพร่องค์ความรู้ต่อคณะผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง
2. แบบวิเคราะห์เอกสาร
3. แบบประเมินสารสนเทศการจัดการความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์

โดยผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ ของความรู้ที่จัดรวบรวมเป็นสารสนเทศในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ โดยมีค่าค่าตรงเชิงโครงสร้าง เท่ากับ $\bar{X} = 5.00$, $SD = 0.00$

การรวบรวมข้อมูล

1. การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นดำเนินการดังนี้ สำรวจแนวคิด ทฤษฎี ที่สนใจศึกษา กำหนดประเด็นปัญหาที่จะใช้เป็นกรณีศึกษาสำรวจข้อเท็จจริงเบื้องต้นเกี่ยวกับวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานที่กำลังศึกษาสร้างตัวแบบสำหรับการศึกษาวิสาหกิจชุมชนร่วมกับการลงพื้นที่ วิสาหกิจชุมชนที่เป็นกรณีศึกษา การสำรวจข้อมูลในรายละเอียด การถอดความรู้ในกระบวนการผลิต และการบริหารจัดการ

2. การเรียบเรียงจัดเป็นชุดความรู้ รูปแบบสื่อการเรียนรู้เช่น วีดิทัศน์ บทความ ฯลฯ และหาประสิทธิภาพด้านความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ของสารสนเทศที่เรียบเรียงจัดเป็นชุดความรู้ในรูปแบบของวีดิทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์

3. การนำสารสนเทศที่เรียบเรียงจัดเป็นชุดความรู้ในรูปแบบของวีดิทัศน์ ไปหา ประสิทธิภาพ โดยทดลองให้กลุ่มนักวิชาการ ชุมชน นักศึกษา ได้ทดลองศึกษาความรู้จากสื่อสิ่งพิมพ์ และวีดิทัศน์ที่รวบรวมความรู้ และประเมินผลจากการศึกษา โดยใช้แบบประเมินสารสนเทศ การจัดการความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์

4. การนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงแก้ไขสารสนเทศที่เรียบเรียงจัดเป็นชุดความรู้ ในรูปแบบของวีดิทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เอกสาร จากการศึกษาเอกสาร หลักฐานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการความรู้วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมของจิว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสรุปอุปมาน (Analytic induction)

2. การวิเคราะห์ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก กับ แหล่งข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูลคือ การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการสรุปอุปมาน (Analytic induction)

3. การวิเคราะห์ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพด้านความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ของสารสนเทศการจัดการความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. การวิเคราะห์ประสิทธิผลของสารสนเทศการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้น ด้านเนื้อหาสาระ ด้านดึงดูดใจ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการจัดการและเผยแพร่ความรู้ด้านกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชนต้นแบบเขตธนบุรีโดยชุมชนมีส่วนร่วม

1. ประวัติและวิธีการดำเนินกิจการกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการโดยชุมชนมีส่วนร่วม พบว่า

1.1 ความเป็นมาของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพหัตถกรรมของจิ่ววัดบางน้ำซน หัตถกรรมของจิ่วเป็นส่วนหนึ่งและวิธีการหนึ่งที่ใช้ในการเก็บเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมมาตั้งแต่โบราณกาลแล้ว ในปัจจุบันนี้ของจิ่วไม่ได้เป็นของเล่นเด็กเล่นแต่อย่างเดียว เป็นทั้งของสะสมและของฝากของที่ระลึกที่เกือบทุกประเทศทั่วโลกได้ผลิตขึ้น สามารถแบ่งของจิ่ว ออกเป็น 2 แบบ คือ

1.1.1 แบบเล็กจิ่วที่สุดเท่าที่ฝีมือผู้ทำของจิ่วจะทำได้ เป็นการแสดงฝีมือของผู้ทำ เช่น หัตถกรรมของจิ่วของชุมชนวัดบางน้ำซน ได้แก่ การเป่าแก้วจิ่วของคุณชูพันธ์ บรรจงชาติ

1.1.2 แบบที่มีมาตราส่วน 1 : 6, 1 : 10, 1 : 12, 1 : 100 ซึ่งมาตราส่วนนี้แต่ละประเทศจะใช้ต่างกันแต่สากลจะใช้ 1 : 12 และ 1 : 10 แต่ตุ๊กตา BABY จะใช้ 1 : 6 จุดเริ่มต้นของจิ่ววัดบางน้ำซน เริ่มมาจากนายชูพันธ์ บรรจงชาติ เดิมทำงานเป่าแก้วมาก่อนและได้ดำเนินการตั้งศูนย์ฝึกอาชีพขึ้นโดยเริ่มจากงานแก้วแต่เนื่องจากงานเป่าแก้วเป็นงานที่มีความซับซ้อน จึงเปลี่ยนมาผลิตของจิ่ว โดยการศึกษาด้วยตัวเอง โดยนายชูพันธ์ บรรจงชาติ เป็นผู้ที่มีพื้นฐานด้านงานศิลปะซึ่งการปั้นของจิ่วมีวัตถุประสงค์สำคัญคือดินโดยแบ่งเป็นดินที่บและดินแก้ว นอกจากนี้ทางกลุ่มหัตถกรรมของจิ่ววัดบางน้ำซน ได้มีการสอนทำของจิ่วขึ้นโดยยึดการทำของจิ่วมีมาตราส่วนที่สากลใช้กันเพื่อให้ตรงกับความต้องการของชาวต่างชาติ โดยทางกลุ่มได้ผลิตทั้งชิ้นงานที่ประกอบสำเร็จรูปและเป็นอุปกรณ์เพื่อนำไปประกอบเอง โดยแบ่งการผลิตเป็น 4 ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ ประเภทงานแก้ว เช่น การเป่าแก้วเป็นรูปสัตว์ สิ่งของต่าง ๆ ประเภทงานไม้ เช่น โต๊ะไม้จิ่ว แก้วจิ่ว หรือเครื่องใช้ไม้จิ่ว ประเภทงานโลหะ เช่น รถยนต์จิ่ว อุปกรณ์เครื่องใช้จิ่ว ประเภทงานดินวิทยาศาสตร์ เช่น คน สัตว์ พืชผักจิ่วต่าง ๆ ซึ่งประโยชน์หลักของผลิตภัณฑ์ คือ นำไปจัดแสดงและเป็นของฝากที่ระลึก หรือเป็นงานสะสมของนักสะสมเพราะผลิตภัณฑ์เป็นงานที่แสดงฝีมือทำให้เห็นถึงความประณีตที่ต้องทำอย่างละเอียดอ่อนพิถีพิถันโดยสินค้ากว่าจะทำขึ้นได้ในแต่ละชิ้นนั้น จะต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญ และฝีมือเฉพาะแต่ละบุคคลลูกค้าที่ซื้อสินค้าไป หรือผู้ที่ได้รับก็จะประทับใจเพราะนอกจากจะแสดงให้เห็นถึงวัฒนธรรมและชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทยแล้ว ยังทำให้ย้อนรำลึกถึงภาพในวัยเยาว์ด้วยซึ่งงานจิ่วที่เป็นเรื่องราว เรื่องแรกคือเรื่อง สลัม (ชุมชนแออัด) ชื่อว่า ชุมชนเถิดเทิง หลังจากนั้นจึงจัดเรื่องงานวัด จัดแสดงที่เซ็นทรัลเวิลด์

1.2 การบริหารจัดการของกลุ่ม (Management) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพหัตถกรรมของจิ่ววัดบางน้ำซนได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจชุมชนตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2549 หมายเลขทะเบียน 1 – 10 มีที่ตั้งอยู่ที่ 563

เชิงสะพานกรุงเทพ แขวงบุดคโกล เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร โทรศัพท์ 02 - 8776406 โดยมีสมาชิกทั้งหมด 10 คน มีนายชูพันธ์ บรรจงชาติ เป็นประธานมีการรวบรวมสมาชิก โดยนายชูพันธ์ บรรจงชาติ เป็นเจ้าของเงินทุน ซึ่งนายชูพันธ์ บรรจงชาติ ประธานกลุ่มแต่เดิมเป็นครูสอนวิทยาศาสตร์ ได้ลาออกมาประกอบอาชีพส่วนตัว แต่สังเกตเห็นชาวบ้านชุมชนชาวเชิงสะพานกรุงเทพ ยากจนและไม่มีอาชีพ จึงได้ทำการรวมกลุ่มสมาชิก และสอนชาวบ้านเป่าแก้วตามความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ แต่ไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากชาวบ้านทำไม่ได้และทำแตกหมดเป็นเหตุให้สิ้นเปลืองวัสดุ ตนจึงเกิดความคิดทำของจิวจำลองจากชีวิตความเป็นจริง และวัฒนธรรมในสมัยโบราณ เป็นการอนุรักษ์ชีวิตความเป็นอยู่และอาชีพของคนไทยในสมัยโบราณไว้ถ่ายทอดออกมาเป็นเรื่องราว จัดฉากของจิวแต่ละเรื่องเช่น ชุมชนแออัด วิถีชีวิตไทยสภาพความเป็นอยู่อย่างไทย โดยสื่อให้ชนรุ่นหลังได้รู้ถึงวิถีชีวิตของคนสมัยก่อนโดยตนเองเป็นผู้ออกเงินทุนและจัดหาวัสดุให้ จ่ายค่าแรงให้ช่วยให้ชาวบ้านมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยตนเองเป็นผู้หาตลาด สร้างเว็บไซต์ให้คนรู้จักไปทั่วโดยแนวทางการบริการจัดการของกลุ่มแบ่ง ดังนี้

1.2.1 การวางแผน (Planning) เป็นหน้าที่ของประธานกลุ่มที่จะต้องทำการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ที่จะมีผลกระทบต่อธุรกิจและกำหนดขึ้นเป็นแผนการปฏิบัติงานหรือวิถีทางจะปฏิบัติเอาไว้เพื่อสำหรับเป็นแนวทางของการทำงานในอนาคตโดยศูนย์หัตถกรรมของจิวมีแนวทางการวางแผนการดำเนินการ ดังนี้

1) วิสัยทัศน์ ศูนย์ฝึกวิชาชีพหัตถกรรมของจิวชุมชนวัดบางน้ำชัน สนับสนุนการเรียนการสอนวิชาหัตถกรรมของจิว ให้กับสมาชิกและผู้สนใจที่จะศึกษาในวิชาดังกล่าวนี้ เพื่อที่จะได้สร้างสรรค์ผลงานที่มีประสิทธิภาพได้มาตรฐานสากล

2) ภารกิจ

(2.1) คิดค้นและพัฒนาางานด้านหัตถกรรมของจิวโดยการออกแบบสร้างสรรค์งานด้านศาสตร์และศิลป์ของงานหัตถกรรมของจิวมาถ่ายทอดให้แก่สมาชิกและผู้สนใจทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อยกระดับคุณภาพของผลงานให้ดียิ่งขึ้น

(2.2) งานฝึกอบรมโดยการจัดการฝึกอบรมระยะสั้นและระยะยาวให้กับสมาชิกและผู้สนใจตลอดจนรับจัดการฝึกอบรมให้แก่หน่วยงานต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถทักษะและประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพแก่ผู้เข้ารับการฝึกอบรม ได้นำไปประยุกต์ใช้เพื่อการพัฒนาคุณภาพในการสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

(2.3) งานด้านการขายและบริการโดยนำสินค้าจากสมาชิกและผู้เรียนนำมาขายเพื่อให้เกิดรายได้เลี้ยงตัวเองและครอบครัว

3) วัตถุประสงค์

(3.1) ส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการผลิตของจิวให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และรูปแบบใหม่ในการผลิตของจิว

(3.2) ให้บริการทางวิชาการแก่สมาชิกและผู้สนใจ โดยให้ความสำคัญตามลำดับ ดังนี้ให้บริการวิชาการต่อภาครัฐและเอกชนที่สนใจในวิชาหัตถกรรมของจิวคิดสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ให้กับสมาชิกและผู้สนใจได้เกิดแนวคิดที่จะสร้างสรรคงานของจิวแนวทางใหม่ ๆ แนะนำและสร้างอุปกรณ์ที่สมาชิกและผู้สนใจต้องการใช้และช่วยแนะนำในการผลิตจัดนิทรรศการและร่วมมือกับชมรมของจิวแห่งประเทศไทย จัดงานเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานของจิวให้กับประชาชน

(3.3) จำหน่ายและผลงานของจิวที่สมาชิกผลิตขึ้นเพื่อเป็นรายได้กับสมาชิก

4) ผลที่คาดว่าจะได้รับ สมาชิกจะได้รับความรู้และฝึกอบรมรูปแบบงานของจิวแบบใหม่ ๆ ได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้นำผลงานมาจำหน่ายเมื่อทางศูนย์ได้ออกร้านและสมาชิกจะได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนชิ้นงานที่ตนผลิตขึ้น

5) กลุ่มเป้าหมายของกิจการมีทั้งเพศชายและหญิง มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปที่เป็นทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ มีระดับรายได้ตั้งแต่ 20,000 บาทขึ้นไป มีระดับการศึกษาปานกลาง สูง หรือเป็นนักสะสมของจิว เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่ชื่นชอบของจิว หรือนักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบวัฒนธรรมไทย และต้องการเก็บภาพความประทับใจไว้ หรือเป็นผู้ที่รักการประดับตกแต่ง เป็นผู้ที่ชื่นชอบในความสวยงามรักความสนุกสนาน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และมักจะเป็นผู้ที่ต้องการที่จะมอบของขวัญในโอกาสพิเศษต่าง ๆ เป็นต้น

6) ผลิตภัณฑ์ (Product) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพหัตถกรรมของจิววัดบางน้ำซน ได้รับการคัดเลือกเป็นสินค้า OTOP ระดับ 3 ดาว ในปี พ.ศ. 2553 จำหน่ายสินค้าที่ใช้ฝีมือในการผลิต โดยการย่อยส่วนให้คล้ายของจริงให้มากที่สุดซึ่งเป็นการเลียนแบบความเป็นอยู่ของชาวบ้านและเก็บภาพชีวิตและวัฒนธรรมของคนไทยแต่ละยุคแต่ละสมัยโดยในการสร้างสรรค์ผลงานนั้นต้องอาศัยทักษะ ความชำนาญในการออกแบบสร้างสรรค์แนวคิดของงาน รวมถึงยังต้องมีความชื่นชอบส่วนตัวด้วย สำหรับแนวคิดของผลิตภัณฑ์ขึ้นอยู่กับ Order ที่ลูกค้าสั่งเข้ามาว่าต้องการ Themes ไปในทิศทางใดในส่วนของจิวที่เป็นที่ระลึกเป็นชิ้น ๆ จะมีการผลิตไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะไปทำการออกงานแสดงโชว์ต่าง ๆ โดยแนวคิดของผลิตภัณฑ์จะสอดคล้องกัน Themes ของงานที่จะไปจัดแสดง สำหรับสิ่งประดิษฐ์ของจิวของคุณชุพันธ์ บรรจงชาติ มีการใช้แบรนด์ว่า Mini Thai ลูกค้าส่วนใหญ่จะรู้จักในชื่อของจิวเจ้เตียง ทำมานานกว่า 16 ปี ได้คัดเลือกเป็นสินค้า OTOP และได้รับคัดเลือกให้เป็นสุดยอด OTOP 5 ดาว ของกรุงเทพมหานคร ซึ่งหัตถกรรมของจิว

ชุมชนวัดบางน้ำชน คำนึงถึงการสร้างคุณค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์โดยมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีความหลากหลายแนวคิด หลากหลายขนาดมากขึ้น ดูทันสมัย ตามแฟชั่น กระแสนิยมมากขึ้น มีรูปทรง รูปแบบ สี สัน ที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดและลูกค้าที่หลากหลายมากขึ้นโดยผลิตภัณฑ์ที่มีจุดเด่น คือ ผลิตภัณฑ์ที่มีความละเอียดอ่อนทางด้านฝีมือและคุณภาพ บรรจุภัณฑ์ทันสมัย ทำให้สามารถออกแบบรูปทรง ลวดลาย สี สันให้ตรงกับความต้องการของลูกค้าเองได้ ซึ่งผลิตภัณฑ์ที่มีความนิยมจะเป็นการนำเสนอสิ่งประดิษฐ์ของจิ๋ว ที่เป็นลักษณะของการเล่าเรื่องราว ภาพวิถีชีวิตของคนไทยที่ย้อนไปในอดีตที่เราสามารถนึกถึงได้ประมาณ 20 ปี ถึง 30 ปี บางอย่างเป็นงานร่วมสมัยที่อาจจะยังพบได้ในปัจจุบัน แต่เป็นสิ่งที่ไม่สามารถพบเห็นได้มากนัก เช่น การละเล่นแบบโบราณ การค้าขายในอดีต เช่น รถเข็นขายก๋วยเตี๋ยว รถเข็นขายน้ำแข็งใส จำลองการค้าบริเวณตลาดน้ำ ฯลฯ

7) การตั้งราคา (Pricing) ราคาสินค้าอยู่ในระดับสูงเพราะเนื่องจากสินค้าต้องใช้ความประณีตและใช้ฝีมือในการผลิตอีกทั้งยังขึ้นอยู่กับรูปแบบความยากง่าย และลักษณะของสินค้าในแต่ละแบบ รวมไปถึงในเรื่องของบรรจุภัณฑ์หากบรรจุอยู่ในบรรจุภัณฑ์ที่วางบนแท่นไม้และครอบด้วยกระจกใส ก็จะมีราคาสูงกว่าที่วางบนแท่นไม้ธรรมดา โดยการตั้งราคาสินค้าแต่ละชิ้นของทางศูนย์ฯ นั้น จะตั้งโดยคิดจากต้นทุนทั้งหมด + กำไรที่ต้องการ = ราคาขาย โดยราคาเฉลี่ยต่อสินค้า 1 ชิ้นแล้ว จะอยู่ที่ชิ้นละตั้งแต่ 2,500 บาทขึ้นไป หากเปรียบเทียบกับคู่แข่งแล้วจะถือว่ามีความสูงกว่า แต่เนื่องจากการใช้วัสดุที่เสมือนจริงมากกว่า รวมไปถึงฝีมือที่มีความประณีตมากกว่า ลูกค้าบางกลุ่มก็จะยอมเสียส่วนต่างที่เกิดขึ้นจากตรงนี้

8) การจัดจำหน่ายและการกระจายสินค้า (Place) ลูกค้าสามารถซื้อสินค้าได้จากสถานที่ต่าง ๆ ดังนี้ ลำดับแรก ศูนย์ฝึกริชาชีพหัตถกรรมของจิ๋วชุมชนวัดบางน้ำชน ลำดับที่สอง งานจัดแสดงสินค้า OTOP ลำดับที่สาม สวนจตุจักรโดยมีคนกลางมารับซื้อสินค้าและนำสินค้าไปจำหน่ายต่ออีกทอดและลำดับสุดท้ายห้างสรรพสินค้าทั่วไปขยายช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้มากขึ้น เช่น ถนนสีลม ห้างสรรพสินค้าและตลาดต่างประเทศซึ่งการกระจายผลิตภัณฑ์ด้วยวิธีนี้จะทำให้ผลิตภัณฑ์สามารถเพิ่มยอดขายได้เพิ่มมากขึ้นในบางกรณีที่สินค้าเป็นชุดขนาดใหญ่หรือซื้อสินค้า Themes หรือสั่งซื้อในปริมาณที่มากก็จะมีบริการจัดส่งให้สินค้าจากทางศูนย์ฯ จะได้รับการเชิญไปจัดแสดงโชว์สินค้าบ่อยครั้ง เฉลี่ยแล้วเดือนละประมาณ 1 – 2 ครั้ง ทำให้สินค้าเข้าถึงผู้บริโภคได้มากยิ่งขึ้น

9) การส่งเสริมการตลาด (Promotion) ในเรื่องของการส่งเสริมการตลาดนั้นส่วนใหญ่ได้จากการประชาสัมพันธ์เวลาไปจัดงานแสดงโชว์สินค้ามีการแจกใบปลิวแก่ผู้ที่มาชมงาน และให้นามบัตรสำหรับผู้สนใจสินค้าของทางศูนย์ฯ อีกทั้งยังมีการประชาสัมพันธ์ผ่านทาง

เว็บไซต์เพื่อให้สินค้าเป็นที่รู้จักในวงกว้างมากขึ้นการให้ส่วนลดแก่ลูกค้าที่ซื้อสินค้าในยอดขายสูงหรือผู้ที่ซื้อที่เป็นคนกลางไปจำหน่ายอีกทอดหนึ่ง

1.2.2 การจัดองค์การ (Organizing) โครงสร้างของงานต่าง ๆ และอำนาจหน้าที่ เพื่อให้ทรัพยากรในการบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพของกลุ่มหัตถกรรมของจิ๋วมีคณะกรรมการบริหารกลุ่มประกอบด้วยนายชูพันธ์บรรจงชาติประธานกรรมการนายสุพจน์ แสงสาคร รองประธานทำหน้าที่เป็นครูสอนนายบุญเลิศพวงทองเลขานุการดูแลด้านการประชาสัมพันธ์ นางจินดาณิดวงจิตต์ดำรงเหรียญกัญญาแลด้านการเงินซึ่งสมาชิกที่เป็นเป้าหมายของกลุ่ม คือ เพื่อนครูที่ว่างงาน มาร่วมกันสอนคนที่ไม่มีงานทำในชุมชน ได้ใช้เวลาว่าง ได้มีโอกาส ได้ทำงาน เพื่อเป็นรายได้ช่วยเหลือตนเอง และครอบครัว ไม่เป็นภาระของสังคมและชุมชน

1.2.3 การจัดบุคลากรปฏิบัติงาน (Staffing) การบริหารทรัพยากรมนุษย์ในศูนย์ ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรมาปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับการจัด แบ่งหน่วยงานที่กำหนดไว้ซึ่งศูนย์ฝึกวิชาชีพหัตถกรรมของจิ๋วได้มีการจัดบุคลากรปฏิบัติงานโดยแบ่งต่างประเภทของงานและตามความถนัด และระดับของความรู้ เช่น ประเภทงานแก้ว ประเภทงานไม้ ประเภทงานโลหะ ประเภทงานดินวิทยาศาสตร์โดยบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์ในระยะเริ่มต้นเป็นบุคลากรที่อยู่ในชุมชนในการทำงานต่าง ๆ โดยทางศูนย์จะมีการฝึกพัฒนาตามความถนัดในงานแต่ละประเภท แต่ในปัจจุบันได้ขยายไปสู่ชุมชนต่าง ๆ นอกเหนือจากชุมชนใกล้เคียง (Outsourcing) เป็นการสร้างอาชีพและกระจายรายได้

1.2.4 การอำนวยการ (Directing) และการประสานงาน (Coordinating) ภารกิจในการใช้ศิลปะในการบริหารงาน เช่น ภาวะผู้นำ (Leadership) มนุษยสัมพันธ์ (Human Relations) การจูงใจ (Motivation) และการตัดสินใจ (Decision making) เป็นต้นซึ่งศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมของจิ๋วเป็นศูนย์ฝึกอาชีพที่มีขนาดเล็ก การอำนวยการต่าง ๆ จึงเป็นหน้าที่หลักของประธานศูนย์ในการประสานงานอำนวยการช่วยเหลือ ทั้งในด้านการวางแผนงานต่าง ๆ การแจกจ่ายงาน การคิดสร้างสรรค์ผลงาน การติดต่อประสานงานโดยการทำงานเป็นลักษณะการทำตามความถนัด มีการสอนการฝึกฝนในงานที่สมาชิกสนใจให้มีทักษะสามารถทำงานของจิ๋วได้ส่วนการประสานงาน หัวหน้าศูนย์มีหน้าที่หลักในการประสานงาน ดังนี้

1) ประสานงานกับลูกค้า ในการกำหนดความต้องการ การตกลงราคา การขนส่ง ตลอดจนเงื่อนไขต่าง ๆ ทางธุรกิจ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของศูนย์ฯเป็นสำคัญ

2) ประสานงานกับสมาชิก ในการจัดทำของจิ๋วตามความต้องการของลูกค้า ตั้งแต่การประชุมแจกจ่ายงาน การเก็บรายละเอียดของสิ่งที่ต้องการย่อส่วนโดยการลงพื้นที่จริง เก็บข้อมูลจากพื้นที่โดยการถ่ายรูป หรือการนำของต้นแบบจริงมาศึกษาและนำไปสู่การจัดทำของจิ๋วต่อไป

3) ประสานงานกับผู้ส่งอะไหล่ ในการสร้างสรรค์งาน ซึ่งปัจจุบัน ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการสร้างสรรค์งานของจิ๋ว นั้นมิได้ผลิตโดยชุมชนใกล้เคียงศูนย์เท่านั้น แต่มีการกระจายไปตามสถานที่ต่าง ๆ ที่มีความสามารถในการผลิต เช่น สถานศึกษา กลุ่มชุมชน กลุ่มแม่บ้านต่าง ๆ

1.2.5 การรายงาน (Reporting) เป็นกระบวนการและเทคนิคของการแจ้งให้ผู้บังคับบัญชาตามชั้นได้ทราบถึงผลการปฏิบัติงานโดยที่มีความสัมพันธ์กับการติดต่อสื่อสาร (Communication) ในองค์การอยู่ด้วยเนื่องจากศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมของจิ๋ว มีจำนวนสมาชิกไม่มากการรายงานผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ เป็นหน้าที่ของประธานศูนย์ฯซึ่งรูปแบบของการรายงานมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1) การรายงานความพึงพอใจของลูกค้าจะมีลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ซึ่งประเด็นในการรายงานเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานจะเป็นการรายงานเรื่องของความพึงพอใจของลูกค้าซึ่งมิได้มีการทำเครื่องมือตามหลักวิชาในการวัดแต่เป็นการพูดคุยแสดงความรู้สึกของกลุ่มลูกค้าซึ่งมีลักษณะไม่เป็นทางการ

2) การรายงานงบประมาณรายรับรายจ่าย ซึ่งเป็นสิ่งที่มีความสำคัญจะมีการรายงานให้เห็นถึงรายรับรายจ่ายประกอบหลักฐานต่าง ๆ โดยอยู่บนหลักของความถูกต้องและความไว้วางใจ

3) รายงานถึงสถานภาพความอยู่รอดของศูนย์แก่สมาชิกเพื่อระดมทุนหาแนวทางและนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาดต่อไป

1.2.6 การงบประมาณ (Budgeting) เป็นภารกิจที่เกี่ยวกับการวางแผน การทำบัญชีการควบคุมเกี่ยวกับการเงินและการคลังศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมของจิ๋วได้มีการจัดการด้านงบประมาณตามขนาดของศูนย์โดยมีประธานศูนย์เป็นผู้ดูแลงบประมาณ ซึ่งมีการบริหารจัดการด้านงบประมาณ ดังนี้

1) การได้มาซึ่งงบประมาณนั้นจะมาจากลูกค้าที่สั่งสินค้าเป็นสำคัญโดยมีการเรียกเก็บเงินค้ำมัดจำประมาณ ร้อยละ 50 ของราคาชิ้นงาน เพื่อนำมาใช้ในการดำเนินการสร้างสรรค์ชิ้นงาน

2) การลงทุนต่าง ๆ จะไม่ใช่ระบบสินเชื่อก็จะเป็นการลงทุนด้วยเงินสดที่บริหารจัดการจากเงินมัดจำงานที่ลูกค้ามอบให้ ทั้งค่าวัสดุอุปกรณ์ ค่าจ้างสมาชิกที่จัดทำชิ้นงาน

3) การจัดทำงบประมาณ รายรับ-รายจ่าย แสดงต่อสมาชิกให้เห็นถึงสภาพทางการเงินของศูนย์

จากการศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (Management) ของศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมของจิ๋ว ตามหลักการแนวคิดของ POSDCRB (Certo, Samuel C.,2000) นั้นสรุปได้ว่า

การบริหารจัดการคุณนัยนั้นโดยส่วนใหญ่มีหัวหน้าคุณนัยเป็นผู้รับผิดชอบหลัก ทั้งในด้านการวางแผนต่าง ๆ (Planning) อาทิเช่น แผนการบริหารจัดการ แผนการเงิน แผนด้านการจัดหาบุคคล แผนการตลาด การจัดองค์กร (Organizing) ไม่มีความซับซ้อนส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีความคุ้นเคยกันและมีใจรักในงานหัตถกรรมของจิ๋ว การจัดหาบุคลากร (Staffing) เริ่มต้นจากบุคคลในชุมชนโดยมุ่งสร้างอาชีพสร้างงานใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ จนถึงในปัจจุบันได้ขยายออกเป็นลักษณะของการกระจายงานให้กับเครือข่ายที่มีความชำนาญเฉพาะด้านในการช่วยด้านการผลิตต่าง ๆ ต่อมาคือการอำนวยความสะดวก (Directing) และการประสานงาน (Coordinating) ซึ่งเป็นหน้าที่หลักของประธานคุณนัยช่วยเหลือประสานเครือข่ายทั้งลูกค้า บุคลากร เครือข่ายต่าง ๆ การต่อช่องทางธุรกิจเพื่อนำไปสู่การสร้างสรรคงานของจิ๋วเกิดประสิทธิภาพ และมีการรายงาน (Reporting) ถึงผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ ให้สมาชิกของคุณนัยทราบความเคลื่อนไหวเพื่อนำไปสู่การพัฒนา และสุดท้ายคือ การบริการจัดการงบประมาณ (Budgeting) ซึ่งทางคุณนัยมีการบริหารจัดการงบประมาณอย่างระมัดระวังไม่เน้นการใช้ระบบสิ้นเชื่อจากสถาบันทางการเงินแต่มีระบบการเรียกเก็บค่ามัดจำจากลูกค้าเพื่อการลงทุนในการสร้างสรรค์ผลงานของจิ๋ว

1.3 ด้านการผลิต (Manufacturing) คุณนัยฝึกวิชาชีพอหัตถกรรมของจิ๋วเริ่มจากการชักชวนสมาชิกในชุมชนมาฝึกทำของจิ๋ว ต่อมามีการขยายไปสู่กลุ่มที่มีความสนใจเกิดเป็นเครือข่ายที่เอื้อต่อการผลิต แล้วจึงนำมารวมเป็นเรื่องราว โดยมีกระบวนการผลิต (Production Process) ได้แก่

1.3.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) การผลิตของจิ๋วของกลุ่มฯ จะผลิตทั้งชิ้นงานที่ประกอบสำเร็จรูปและเป็นอุปกรณ์เพื่อนำไปประกอบเอง

1.3.2 การแปรเปลี่ยนสภาพ (Transformation) แปรสภาพจากวัตถุดิบสู่สินค้า คุณนัยหัตถกรรมของจิ๋วมีแนวทางการดำเนินการผลิตโดยแบ่งหน้าที่ตามความถนัด

1.3.3 ผลผลิต (Product) แบ่งการผลิตออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) งานอะไหล่ ซึ่งเป็นงานที่ยังมิได้นำไปประกอบเป็นเรื่องราว โดยจำแนกไปตามประเภทของงานแต่เดิมของจิ๋วจะนำไปจำหน่ายแบบชิ้นเดียวไม่เป็นเรื่องราวแต่ในปัจจุบันของจิ๋วถูกนำมาถักทอร้อยเรียงเป็นเรื่องราวมากกว่าจำหน่ายเป็นชิ้น ๆ

2) งานที่ประกอบเป็นเรื่องราว ซึ่งเป็นงานที่นำอะไหล่ มาประกอบเป็นเรื่องราว ตามความต้องการของลูกค้า โดยเน้นความเป็นไทยย้อนยุค ซึ่งการผลิตที่มุ่งเน้นการจำหน่ายของจิ๋วเป็นหลัก จะจำหน่ายในงาน OTOP แต่ส่วนใหญ่ในปัจจุบันการจัดแสดงของจิ๋วที่เป็นเรื่องราวนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของธุรกิจของคุณนัยเท่านั้นเป็นการจูงใจให้ลูกค้าซื้อสินค้าตัวอื่นที่คุณนัยนำไปจำหน่ายร่วมกัน

1.4 การมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participations) ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

1.4.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจกล่าวคือ สมาชิกในชุมชนมีสิทธิในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นในการตัดสินใจในการดำเนินการต่าง ๆ

1.4.2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติคนในท้องถิ่น กล่าวคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การดำเนินงานของกลุ่มทั้งในการด้านการผลิตในกระบวนการต่าง ๆ ซึ่งสมาชิกในชุมชนจะได้รับการฝึกฝนตามความต้องการของตนเองจนเกิดความชำนาญและเชี่ยวชาญ ส่วนด้านการบริหารจัดการนั้นชุมชนนั้นมีส่วนร่วมสำคัญโดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการวางแผนและการเป็นกำลังคนที่สำคัญให้กับศูนย์

1.4.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์กล่าวคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์หรือผลกำไรที่เกิดขึ้นจากการจัดจำหน่ายสินค้าของทางศูนย์และการบริหารจัดการอย่างเกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ อย่างเป็นธรรม ซึ่งการมีส่วนร่วมในการประเมินผลกล่าวคือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ ของศูนย์ โดยการประเมินผลมีการประเมินผลทั้งระหว่างการทำงานของแต่ละชั้นงาน (Ongoing) และ การประชุมสมาชิกเพื่อทำการประเมินสรุปในภาพรวม (Evaluation)

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ภาพรวมนวัตกรรมการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้นมีระดับความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84, SD = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่าด้านองค์ประกอบสารสนเทศ และด้านเนื้อหาสาระมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00, SD = 0.00$) และด้านรูปแบบของสารสนเทศทางกายภาพ มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60, SD = 0.54$)

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของงานสารสนเทศการจัดการความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์

ผลการประเมินความเหมาะสมของงานสารสนเทศการจัดการความรู้ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82, SD = 0.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้องมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93, SD = 0.25$) และด้านทันสมัยในรูปแบบการนำเสนอความรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, SD = 0.48$)

อภิปรายผลการวิจัย

1. ประวัติและวิถีการดำเนินกิจการกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการโดยชุมชนมีส่วนร่วมประวัติและวิถีการดำเนินกิจการกระบวนการผลิตและการบริหารจัดการโดยชุมชนมีส่วนร่วมซึ่งผลการวิจัย พบว่า ศูนย์ฝึกออาชีพหัตถกรรมของจิวมีแนวทางการผลิตที่มีความแตกต่างจากคู่แข่งชั้นเน้นแนวทางวิถีความเป็นไทย โดยอยู่บนหลักการสำคัญ 3 ประการคือ มุ่งเน้นคุณภาพ (Quality) การบูรณาการและสร้างสรรค์ (Integrate and Create) และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Network) เน้นการบริหารจัดการที่เกื้อหนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ร่วมกันพึ่งพาซึ่งกันและกันในการคิดวางแผน (Planning) การทำ (Doing) การตรวจสอบ (Checking) และการพัฒนาผลงานให้มีประสิทธิภาพ (Acting) ทั้งนี้เนื่องมาจาก สมาชิกของศูนย์ฝึกออาชีพหัตถกรรมของจิวทุกคนมีความตั้งใจจริงในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาหัตถกรรมของจิวให้สืบทอดต่อไป เรียนรู้ในการปรับตัวให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และทักษะตลอดจน การปรับตัวทางด้านการบริหารจัดการการผลิตที่ยังเน้นความเป็นวิถีไทยแต่เน้นคุณภาพ การบูรณาการสร้างสรรค์และการสร้างเครือข่ายและการมีส่วนร่วมเพื่อให้ศูนย์ฯ นั้นมีความอยู่รอดถึงแม้จะประสบกับปัญหาของการขาดผู้สืบทอดซึ่งเป็นกำลังสำคัญทางการผลิตและปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งกระทบถึงการบริหารจัดการที่จะต้องเกื้อหนุนแต่มีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักการสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ มุ่งเน้นคุณภาพ (Quality) การบูรณาการและสร้างสรรค์ (Integrate and Create) และการสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วม (Network) สอดคล้องกับแนวคิดของ Peter M. Senge (1990) อ้างถึงใน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ (2551) ได้กำหนดองค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ 5 ประการ ได้แก่ ความเป็นเลิศส่วนบุคคลจะสามารถขยายความคิดสร้างสรรค์ผลงานที่เขาต้องการได้อย่างต่อเนื่องโดยอาศัยกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โลกทัศน์ เป็นการจินตนาการเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ มีการคิดอย่างเป็นระบบโลกทัศน์ทำให้รับรู้และเข้าใจองค์กรในมุมมองที่แตกต่างกัน วิสัยทัศน์ที่ทุกคนมีส่วนร่วม คือ การทำให้วิสัยทัศน์ขององค์กรมีทิศทางไปสู่จุดมุ่งหมายที่ชัดเจนและจับต้องได้การเรียนรู้เป็นทีม คือ การประสานงานที่ดีระหว่างสมาชิกในทีม มีการสนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันตลอดจนเรียนรู้วิถีปฏิบัติเพื่อให้ข้อผิดพลาดลดน้อยลงและการคิดอย่างเป็นระบบ เป็นการปรับเปลี่ยนจิตใจในหลายด้าน จากการมองโลกแบบแยกส่วนมาเป็นการมองภาพรวม เปลี่ยนจากคนที่เฉื่อยชามาเป็นผู้ที่กระตือรือร้นมองเห็นความสัมพันธ์เชิงพึ่งพากันระหว่างส่วนต่าง ๆ แบบใยแมงมุม และสอดคล้องกับ ธนาภรณ์ เมทนิสสุดี (2543) ได้กล่าวถึงลักษณะแนวทางการมีส่วนร่วมดังนี้ การร่วมคิด การร่วมตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติ ตามโครงการ และการร่วมติดตามและประเมินผลโครงการ

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของนวัตกรรมการจัดการความรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า ภาพรวม นวัตกรรมการจัดการความรู้ที่พัฒนาขึ้นมีระดับความถูกต้อง เหมาะสม เป็นไปได้และเป็น ประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.84$ $SD = 0.61$) เมื่อพิจารณาเป็นด้านพบว่า ด้านองค์ประกอบ สารสนเทศ และด้านเนื้อหาสาระมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 5.00$ $SD = 0.00$) และด้านรูปแบบของสารสนเทศทางกายภาพมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$ $SD = 0.54$) ทั้งนี้เป็นเพราะกระบวนการ ได้มาซึ่งข้อมูลที่น่ามาใช้ในการสกัดความรู้จากผู้รู้ที่มีความเหมาะสมทั้งการลงพื้นที่ใน การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตในขณะลงพื้นที่ให้ได้เนื้อหาสาระเป็นข้อมูลที่มีความตรงและมีความ น่าสนใจประกอบกับรูปแบบการนำเสนอความรู้มีความเหมาะสมครบถ้วน ซึ่งสอดคล้องกับ Bennett & Bennett 2003, อ้างถึงใน อภิชาติ ใจอารีย์, 2557 ที่กล่าวว่า การจัดการความรู้ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สร้างความตระหนักถึงความสำคัญของความรู้ที่มีอยู่ในตัวบุคคลต่าง ๆ และ ในองค์การรวมทั้งการนำความรู้ขึ้นมาใช้ประโยชน์ให้เกิดผลมากที่สุดและยังสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ก.พ.ร. (2548) ให้ความหมายว่าการจัดการความรู้ เป็นการรวบรวมความรู้ที่มีอยู่ในส่วนราชการซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนา ให้เป็นระบบหรือให้ทุกคนในองค์การสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลให้ องค์การมีความสามารถในเชิงแข่งขันสูงสุด

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของงานสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ในรูปแบบ สื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ผลการประเมินความเหมาะสมของงานสารสนเทศการจัดการองค์ความรู้ ในรูปแบบสื่อสิ่งพิมพ์และวีดิทัศน์ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.82$ $SD = 0.19$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านเนื้อหาสาระทางวิชาการถูกต้องมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดโดยมี คะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.93$ $SD = 0.25$) และด้านทันสมัยในรูปแบบ การนำเสนอองค์ความรู้มีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดโดยมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$ $SD = 0.48$) ซึ่งมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในด้านช่องทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อเพิ่มความสามารถ ในการเข้าถึงสารสนเทศในวงกว้างมากขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะนวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นมีเนื้อหาสาระทาง วิชาการถูกต้อง มีความทันสมัยในรูปแบบการนำเสนอความรู้ตลอดจนมีการวิเคราะห์และเสนอ ความรู้มีวิธีการที่ทันสมัย มีแนวคิดและการนำเสนอที่ชัดเจน มีเอกภาพ ไม่สับสน สามารถทำให้ ผู้อ่านติดตามเนื้อหาของผลงานได้โดยสะดวก มีแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้องและมีการใช้ภาษา ที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักภาษา ตลอดจนมีความเชื่อมโยงของหัวข้อให้ความรู้ใหม่เป็นประโยชน์ ต่อการเรียนรู้และการสอนและวงวิชาการกระตุ้นให้เกิดความคิดและการค้นคว้าอย่างต่อเนื่องและ ที่สำคัญถือเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงรักษาสิทธิของปัญญาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับกิตานันท์

มลิตทอง (2548) กล่าวถึงสื่อที่มีคุณภาพต้องสัมพันธ์กับเนื้อหาบทเรียนและจุดมุ่งหมายที่จะถ่ายทอดมีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัยน่าสนใจช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจเนื้อหาวิชานั้นได้ดี เป็นลำดับขั้นตอนเหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียนสะดวกในการใช้ มีคุณภาพเทคนิคการผลิตสื่อที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริงมีราคาไม่แพง หรือถ้าจะผลิตเองต้องคุ้มกับเวลาและการลงทุน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการปฏิบัติ

ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการผลิต คือ แรงงานฝีมือที่ใช้ในการผลิตที่นับวันมีจำนวนลดน้อยลงดังนั้นภาครัฐหรือส่วนงานที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุนการผลิตช่างฝีมือหัตถกรรมของจิวให้เพียงพอและถือเป็นการอนุรักษ์หัตถกรรมของจิวให้คงอยู่สืบไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเฉพาะศูนย์ฝึกอาชีพหัตถกรรมของจิว เขตธนบุรี ดังนั้นการศึกษาในครั้งต่อไปควรมีการศึกษาในกลุ่มหัตถกรรมของจิวกลุ่มอื่นๆในวงกว้าง

เอกสารอ้างอิง

- กิตานันท์ มลิตทอง. (2548). *เทคโนโลยีและการสื่อสารเพื่อการศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- ธนาภรณ์ เมทณีสฤติ. (2543). *ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. (2551). *องค์ประกอบขององค์กรแห่งการเรียนรู้*. สืบค้น 17 ตุลาคม 2558 จาก <https://mahara.org/artefact/file/download.php?file=92865>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ กพร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้*. สืบค้น 17 ตุลาคม 2558, จาก http://www.person.ku.ac.th/training/kukm/article/handbook_2549.doc
- สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2556). *วิสาหกิจชุมชนน่ารู้*. สืบค้น 17 ตุลาคม 2558, จาก <http://www.sceb.doe.go.th/Ssceb2.htm>
- อภิชาติ ใจอารีย์.(2557). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นการแปรรูปหน่อไม้ของชุมชนบ้านพุเตย จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารการเมืองการปกครอง*, 4 (2), หน้า 14.
- Certo, Samuel C. (2000). *Modern Management*. 8th ed. New Jersey: Prentice-Hall, Inc.